

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора економічних наук, професора Коренюка Петра Івановича на дисертацію Іванишиної Галини Сергіївни за темою: «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду», подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

1.Актуальність теми дослідження, її зв'язок з державними і галузевими науковими проблемами

у сучасних умовах посилення глобалізаційних тенденцій розвитку національної економіки вагоме місце займає ефективне функціонування ювелірної галузі. Проблема ефективного функціонування ринку дорогоцінних металів завжди перебувала у полі зору науковців. Традиційно, ще зі стародавніх часів по і по нинішній день, ринок дорогоцінних металів та забезпечення реалізації державної політики контролю за якістю дорогоцінних металів відіграють особливу роль у функціонуванні державного механізму. Так, пробірний контроль в Україні існує біля 200 років, але має місце проблема певного вдосконалення системи контролю за якістю власне дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та виробів з них. Нині ювелірна галузь потребує актуалізації наукових досліджень у сфері пробірного нагляду та комплексного теоретико-методологічних засад аспекти пробірний нагляду. Існує проблема удосконалення оподаткування ювелірної галузі, зокрема зменшення збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування з суб'єктів господарювання ювелірної галузі до п'яти відсотків. Як показує світовий досвід, ефективний розвиток ювелірної галузі та наявність ринку

дорогоцінних металів і каміння активізує національну економіку та виступає потужним каталізатором посилення її конкурентспроможності в умовах посилення глобалізаційних процесів. На перших етапах становлення та розвитку даної складової національної економіки має буди комплексна державна підтримка та державне регулювання. Так, з часом можна буде частково відходити від державного регулювання, надаючи перевагу ринковим важелям та інструментам. Але в нинішніх умовах недооцінка державного регулювання у сфері пробірного нагляду є недопустимою. Так, проблема державного регулювання у сфері пробірного нагляду неодноразово піднімалась вітчизняними та зарубіжними вченими-економістами. Але попри наявності вагомих здобутків потребує подальшого поглиблення дослідження окремих складових розвитку системи пробірного нагляду, розвитку вітчизняного ринку дорогоцінного каміння, дорогоцінних металів та механізмів його регулювання. Пропоноване авторське дослідження відповідає вимогам часу, запитам економічної науки і практики, тобто носить актуальний характер і потребує подальших досліджень на рівні дисертації.

2.Зв'язок дисертаційного дослідження з науковими програмами та пріоритетними напрямками розвитку науки

Дисертаційне дослідження Іванишиної Галини Сергіївни має досить вагоме наукове значення і виконувалось з урахуванням та використанням наукових здобутків вітчизняних та зарубіжних вчених економічного профілю у сфері функціонування ринку дорогоцінних металів і каміння та державного регулювання у сфері пробірного нагляду.

Дисертаційне дослідження виконувалось у безпосередньому зв'язку з планом науково-дослідних робіт та у рамках наукової програми Національної академії управління за темою: «Інноваційно-інвестиційні чинники сталого соціально-економічного розвитку» (державний реєстраційний номер 0116U003934), де автором обґрунтовано взаємозалежності та причинно-

наслідкові зв'язки між чинниками функціонування механізму державного регулювання у системі пробірного нагляду України і визначено основні напрями регулювання операціями з дорогоцінними металами і дорогоцінних каменів для формулювання практичних рекомендацій з удосконалення управлінських підходів на шляху інтеграції сфери пробірного нагляду України у світовий економічний простір.

Участь у даній науковій програмі підтверджує зв'язок даного дисертаційного дослідження з актуальними напрямами розвитку української економічної науки. Дисертаційне дослідження у повній мірі відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством.

3.Оцінка змісту, новизни наукових положень, висновків, рекомендацій дисертації

Зміст дисертаційного дослідження Іванишиної Галини Сергіївни розкриває теорію та практику державного регулювання у сфері пробірного нагляду. Автором дисертації вперше запропоновано концептуальні засади організаційно-економічного управління ефективним розвитком системи пробірного нагляду, який має спрямованість на інноваційну трансформацію національної економіки. Вагомим внеском в економічну науку є удосконалення понятійно-термінологічного апарату дослідження системи пробірного нагляду; сутність явищ і процесів, які впливають на розвиток сфери обігу дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння. Удосконалено сутність та основні функції, зокрема розробку та проведення єдиної державної політики щодо видобутку, виробництва, використання та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння. Крім того, удосконалено характеристику основних етапів розвитку пробірного нагляду. Набули подальшого розвитку у дисертаційному дослідженні методичні підходи до комплексного аналізу основних векторів

адаптації зарубіжного досвіду регулювання розвитком сфери пробірного нагляду до вітчизняних умов та ряд інших теоретичних і практичних здобутків.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження пробірного нагляду» проаналізовано та розкрито теоретичні питання дослідження системи пробірного нагляду (С. 34 – 46 дисертаційної роботи). Автором вперше розроблено концепт організаційно-економічного управління ефективним розвитком системи пробірного нагляду, який спрямований на інноваційну трансформацію національної економіки.

Автор у першому розділі досліджувала проблеми функцій казенних підприємств пробірного контролю у сфері операцій з дорогоцінними металами та камінням (С. 47 – 53 дисертаційної роботи). Автором удосконалено понятійно-термінологічний апарат та нормативно-правове забезпечення дослідження системи пробірного нагляду (С. 68 – 79 дисертаційної роботи).

У другому розділі «Діагностика державного регулювання у сфері пробірного нагляду» дисертаційної роботи автором досліджено інституціональне середовище розвитку сфери пробірного нагляду та досліджено і розкрито механізми його регулювання (С. 83 – 92 дисертаційної роботи). У дисертаційній роботі удосконалено міждисциплінарний підхід до теоретичного обґрунтування проблем і перспектив розвитку сфери пробірного нагляду та характеристику основних етапів розвитку пробірного нагляду.

Проаналізовано у другому розділі розвиток національного ринку дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння (С. 93 – 108 дисертаційної роботи). На сторінках 97 – 98 автором проаналізовано динаміка золотовалютних запасів України та обсяги золотих запасів деяких країн світу. Обсяги імпорту золота в Україну автор досліджувала на стор. 105 – 108 дисертаційної роботи. Авторські висновки носять ґрунтовний характер і здійснені на основі оцінки ефективності господарської діяльності казенних підприємств пробірного

контролю (С. 109 – 130 дисертаційної роботи). Проаналізовано експортно-імпортний баланс виробів золота на сторінках 107 – 108 дисертаційної роботи.

В дисертаційній роботі «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду» набули подальшого розвитку методичні підходи до комплексного аналізу основних векторів адаптації зарубіжного досвіду регулювання розвитком сфери пробірного нагляду до вітчизняних умов щодо ефективного використання потенціалу країни та обґрунтування нормативно-правової бази операцій з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням.

Автором визначено основні тенденції розвитку світового ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння в третьому розділі дисертаційної роботи (С. 138 – 151 роботи). Дисертантом встановлено основні підходи до вивчення та перенесення досвіду регулювання операцій з дорогоцінними металами (С. 152 – 163 дисертації) .

Автор цілком справедливо доходить висновку про визначення пріоритетів організації пробірного контролю (С. 172 – 182 дисертаційної роботи) на основі дослідження особливостей державної політики забезпечення ефективності пробірного нагляду (С. 163 – 171 дисертаційної роботи).

Авторські висновки та рекомендації є вагомими і цілком витікають зі змісту дисертаційної роботи. За структурою дисертаційна робота оформлена згідно вимог Міністерства освіти і науки України. Повний обсяг основного тексту складає 170 сторінок. Список використаних джерел містить 198 найменувань.

4.Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій.

Грунтовне детальне ознайомлення з дисертаційною роботою «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду» дає підставу стверджувати про достовірність та обґрунтованість наукових положень, автрських висновків та рекомендацій. На мою думку, зміст дисертайної роботи охоплює основні

ключові напрями та проблематичні питання щодо державного регулювання у сфері пробірного нагляду. Результати, які були отримані автором особисто, підтверджуються широким використанням наукових публікацій вітчизняних та закордонних вчених за темою дослідження. В дисертаційній роботі проаналізовано нормативно-правова база щодо досліджуваного питання та використані офіційні дані Державної служби статистики України.

Мета, поставлена дисертантом у роботі, полягає в поглибленні й розвитку теоретичних та методичних положень щодо державного регулювання у сфері пробірного нагляду. Цілком об'єктивно вважаю, що мета та висновки дисертаційної роботи є узгодженими. Вони підтверджують виконання поставлених завдань дисертаційного дослідження. Не хотілось би тавтології, але доцільно вказати, що кількісно та якісно поставлені завдання згідно мети дисертації, пункти наукової новизни та кінцеві висновки є абсолютно відповідними, достовірними та достатньо обґрунтованими.

Теоретичною базою проведеного дисертаційного дослідження є системний аналіз, абстрактно-логічний аналіз, діалектичний та історичний аналіз, статистичний аналіз, графічний метод та інші.

На мою, думку, виходячи з вищевказаного, доцільно вказати, що автор дисертаційної роботи досяг вказаної мети дисертації, поставлені завдання виконано, а висновки дослідження носять аргументований характер.

5.Значення результатів дисертаційного дослідження для науки і практики

Автор дисертаційного дослідження «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду» , Іванишина Галина Сергіївна, доволі успішно доводить свої теоретичні положення до практичних висновків та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення державного регулювання у сфері пробірного нагляду.

Результати дисертаційного дослідження «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду» є вагомим вкладом в економічну науку. Але дане дослідження має і практичну цінність, яка полягає у розробці практичних підходів щодо державного регулювання сфері пробірного нагляду.

Окремі результати наукового дослідження, які мають прикладний характер, знайшли практичне застосування в роботі Комітету з питань промислової політики та підприємництва Верховної Ради України (довідка № 04-30/14-185/101988 від 15.05.2018); Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (довідка № 2433-06/2203507 від 22.05.2018) та Східного казенного підприємства пробірного контролю (довідка № 344 від 29.12.2017). Крім того, наукові результати дослідження, а також запропоновані у дисертації нові методологічні підходи використовуються в навчальному процесі при викладанні у ВНЗ «Національна академія управління» (акт від 26.12.2017) та Київському інституті бізнесу та технологій (довідка №121/17 від 22.11.2017). Тобто, крім вагомого наукового здобутку, має місце і прикладний характер дослідження.

6. Повнота викладу наукових положень, висновків, рекомендацій дисертаційного дослідження в опублікованих працях та авторефераті

Результати дисертаційної роботи знайшли своє відображення у 13 наукових працях, у тому числі: 8 статей у наукових виданнях, які зареєстровані в міжнародних наукометричних базах, з них 6 - у наукових фахових виданнях України та 2 - в іноземних наукових виданнях. Авторські результати дисертаційного дослідження доповідались на 5 міжнародних науково-практичних конференціях. Загальний обсяг авторських публікацій складає 5,53 обл.-вид. д. а., що свідчить про їх цінність.

Положення, які наведені в авторефераті, відповідають текстові дисертаційної роботи. Всі авторські публікації відповідають тематиці проведеного авторського дослідження. Отже, сформульовані у дисертаційній

роботі «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду» наукові положення, висновки і рекомендації є логічними та достатньо обґрунтованими. На мою думку, дисертаційна робота «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду» Іванишиної Галини Сергіївни відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством.

Дискусійні питання та недоліки роботи

Дисертаційна робота «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду» Іванишиної Галини Сергіївни як оригінальне авторське одноосібне дослідження не позбавлена дискусійних моментів, які свідчать про актуальність і наукову цінність дисертації. Окремі з них можуть, на мою думку, можуть стати приводом для наукової дискусії під час захисту. Доцільно навести дані зауваження та недоліки:

1.У дисертаційній роботі автор приводить багато пропозицій та рекомендацій щодо поліпшення діяльності ювелірної галузі. Але доцільно було б вказати, що потрібно зробити, щоб вони стали реальністю. Тобто, мають бути присутні у дисертаційній роботі складові елементи організаційно-економічного механізму реалізації вищевказаних пропозицій та рекомендацій.

2.В дисертаційній роботі статистичною базою дослідження є період 2014 – 2017 рр., але по певній причині не вказано скільки склали надходження від сплати 10% пенсійного збору у 2017 році, а також які показники передбачено у законі України «Про державний бюджет України» на 2018 рік? Приведення даних показників у авторському аналізі істотно б підвищило аргументованість здійснених висновків та посилило б прикладний характер та практичне значення проведених досліджень.

3.Проблема державного регулювання у сфері пробірного нагляду має розглядатися у контексті Концепції сталого розвитку національної економіки, що не знайшло відображення в тексті та авторефераті дисертаційної роботи.

Врахування таких важливих макродокументів лише посилило б значимість та актуальність обраної теми дисертаційних досліджень.

4.Автор розробив концепцію системи пробірного нагляду на основі принципів релевантності, селективності, синергізму, але не вказав яка ж доля стандартів (ДСТУ) після реорганізації Держстандарту, хоча під призвою обраної теми дисертаційних досліджень це є досить важливим елементом у системному підході до такого дослідження.

5.Результати авторського дослідження свідчать, що має місце зниження обсягів діяльності ювелірної галузі. Вказуються окремі чинники такої ситуації, але не виділена головна причина зменшення обсягів виробництва. Але, навіть, не це є проблемою. А проблема в тому, що потрібно розробити дієві заходи щодо відновлення попередніх обсягів ювелірного виробництва та вказати конкретні кроки їх реалізації.

6.Необхідно було виділити та вказати головні фактори, що призвели до стрімкого зниження розвитку ювелірної галузі за останні роки. І безумовно, мають бути запропоновані автором контрміри щодо відновлення темпів розвитку даної галузі.

Загальна оцінка дисертації

Загалом, незважаючи на вказані недоліки, кандидатська дисертація «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду» Іванишиної Галини Сергіївни є оригінальним, самостійним дослідженням, у якому отримані нові науково-обґрунтовані результати, що є істотним для подальшого розвитку державного регулювання у сфері пробірного нагляду. Тема дисертаційної роботи є актуальною та відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Результати дисертаційного дослідження достатньо повно викладені в наукових публікаціях та апробовані в науково-практичних конференціях. Автореферат відображає основні положення роботи.

За актуальністю, метою, змістом, обсягом отриманих результатів, науковою новизною та практичним значенням дисертація «Державне регулювання у сфері пробірного нагляду» повністю відповідає вимогам, які пред'являються до кандидатських дисертацій відповідно до пунктів 9, 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р. та № 567 від 27.07.2016 р.), а її автор Іванишина Галина Сергіївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук,
професор, завідувач кафедри
менеджменту організацій
і адміністрування Дніпровського
державного технічного університету
МОН України

П. І. Коренюк

Підпис П. І. Коренюка

ЗАВІРЯЮ:

Учений секретар ДДТУ

Л. М. Сорокіна